

AKTUALNOŚCI
KSIĘGOWE

Racjonalnie zaplanuj świadczenia socjalne z ZFŚS

Kierownik Grupy Wydawniczej: **Ewa Marmurska-Karpińska**

Wydawca: **Marta Grabowska-Peda**

Redaktor: **Bogdan Świąder**

ISBN: 978-83-269-4994-4

Copyright © by Wydawnictwo Wiedza i Praktyka sp. z o.o.
Warszawa 2016

Skład i łamanie: **Raster Studio**

Wydawnictwo Wiedza i Praktyka sp. z o.o.

ul. Łotewska 9a, 03-918 Warszawa

tel. 22 518 29 29, faks 22 617 60 10

Niniejszy e-book chroniony jest prawem autorskim.

Przedruk materiałów bez zgody wydawcy jest zabroniony. Zakaz nie dotyczy cytowania publikacji z powołaniem się na źródło. Zaproponowane w niniejszym poradniku wskazówki, porady i interpretacje dotyczą sytuacji typowych. Ich zastosowanie w konkretnym przypadku może wymagać dodatkowych, pogłębionych konsultacji. Publikowane rozwiązania nie mogą być traktowane jako oficjalne stanowisko organów i urzędów państwowych.

W związku z powyższym redakcja nie może ponosić odpowiedzialności prawnej za zastosowanie zawartych w poradniku wskazówek, przykładów, informacji itp. do konkretnych przypadków.

RACJONALNIE ZAPLANUJ ŚWIADCZENIA SOCJALNE Z ZFŚS

Pracodawcy, będący administratorami funduszu socjalnego muszą nie tylko zadbać o dokonanie odpisów i przekazanie środków na wyodrębniony rachunek, ale także racjonalnie i sprawiedliwie podzielić je między pracowników i ich rodziny – osoby uprawnione do świadczeń. Należy zatem zaplanować wcześniej, jaka część funduszu będzie przeznaczona na poszczególne rodzaje świadczeń. Warto poznać także konsekwencje przekazywania tych świadczeń w świetle najnowszego orzecznictwa.

Ustawa z 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (tekst jedn.: Dz.U. z 2015 r. poz. 111 ze zm.) przewiduje, że środki funduszu mogą być przeznaczane na finansowanie działalności socjalnej organizowanej na rzecz osób uprawnionych, na dofinansowanie zakładowych obiektów socjalnych oraz na tworzenie zakładowych żłobków, klubów dziecięcych, przedszkoli oraz innych form wychowania przedszkolnego.

Administrowanie polega nie tylko na dysponowaniu środkami Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych (dalej: ZFŚS), lecz także na realizacji wynikających z ustawy obowiązków. Obejmuje zwłaszcza zapewnienie obsługi finansowej, kadrowej i technicznej funkcjonowania Funduszu w zakładzie pracy. Jak orzekł Wojewódzki Sąd Administracyjny w Lublinie w wyroku z 11 marca 2011 r., sygn. akt I SA/Lu 917/10: „Tworzony w zakładzie pracy Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych jest odrębną od majątku zakładu pracy masą majątkową, stanowiącą przedmiot wykorzystywania według ściśle określonych ustawą i regulaminem zasad i na rzecz określonych podmiotów, co oznacza, że pracodawca administrując nią z woli ustawodawcy, świadczy czynności administrowania, a jednocześnie pośrednictwa pomiędzy faktycznym sprzedawcą (usługi, towaru) a pracownikami. Czynności te mają charakter obligatoryjny (pracodawca do ich świadczenia jest zobowiązany ustawą), nieodpłatny i są związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa.”

Zamknięty katalog świadczeń

Działalność socjalna w świetle ustawy to usługi świadczone przez pracodawców na rzecz różnych form wypoczynku, działalności kulturalno-oświatowej, sportowo-rekreacyjnej, opieki nad dziećmi w żłobkach, klubach dziecięcych, sprawowanej przez dziennego opiekuna lub nianię, w przedszkolach oraz innych formach wychowania przedszkolnego, udzielanie pomocy materialnej – rzeczowej lub finansowej, a także zwrotnej lub bezzwrotnej pomocy na cele mieszkaniowe na warunkach określonych umową z pracownikiem. Oznacza to, że pracodawca nie ma możliwości nazbyt swobodnego dysponowania środkami funduszu. Musi zadbać, aby działania z niego finansowane lub współfinansowane mieściły się w definicji działalności socjalnej.

A zatem pracodawca nie ma prawa finansować ze środków ZFŚS np.:

- ▶ zakupu środków trwałych
- ▶ prowadzenia przyzakładowego żywienia
- ▶ szczepień ochronnych
- ▶ utrzymania przyzakładowej służby zdrowia
- ▶ utrzymania przyzakładowego żywienia zbiorowego – stołówek, barów itp.
- ▶ ubezpieczeń
- ▶ dojazdów do i z pracy
- ▶ wydatków związanych z obchodami jubileuszy zakładowych, świąt branżowych
- ▶ szkoleń i wydatków związanych z podnoszeniem kwalifikacji zawodowych
- ▶ zakupu materiałów biurowych, materiałów promocyjnych (kalendarze, artykuły z logo firmy itp.
- ▶ celów o charakterze administracyjnym, opłat bankowych,
- ▶ prezentów pożegnalnych dla pracowników odchodzących z zakładu pracy np. na emeryturę lub rentę.

Imprezy masowe to działalność socjalna

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku, stwierdził, że działalność w postaci imprez masowych, takich jak pikniki, organizowanie wycieczek (w tym o charakterze integracyjnym) – mieści się w pojęciu działalności socjalnej, jako rodzaj działalności rekreacyjnej, względnie działalności w postaci różnych form krajowego wypoczynku. Z kolei kryterium socjalne znajduje zastosowanie jedynie do przyznawania ulgowych świadczeń i usług. Zatem w przypadku, gdy regulamin Funduszu przewiduje wydatkowanie środków na inne jeszcze cele, mieszczące się w ramach działalności socjalnej – może on ustalać inne zasady korzystania z tych świadczeń, np. powszechnej dostępności na równych zasadach z imprez integracyjnych, w tym np. pikników czy wycieczek.

Wyrok Sądu Najwyższego z 23 października 2008 r., sygn. akt II PK 74/08.

Wysokość odpisu na fundusz

Obowiązek tworzenia oraz zasady działania funduszu określa ustawa o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Zgodnie z jej przepisami, ZFŚS tworzą:

- a) pracodawcy zatrudniający według stanu na dzień 1 stycznia danego roku, co najmniej 20 pracowników w przeliczeniu na pełne etaty,
- b) bez względu na liczbę zatrudnianych pracowników w każdym roku kalendarzowym – pracodawcy prowadzący działalność w formie jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych.

Pracodawcy spoza sfery budżetowej zatrudniający według stanu na dzień 1 stycznia danego roku mniej niż 20 pracowników w przeliczeniu na pełne etaty, mogą tworzyć ZFŚS lub mogą

wypłacać świadczenie urlopowe. Pracodawcy ci mają również możliwość zrezygnowania z tworzenia ZFŚS na warunkach określonych ustawą.

ZFŚS tworzy się z corocznego odpisu podstawowego naliczanego w stosunku do przeciętnej liczby zatrudnionych. Sposób ustalania przeciętnej liczby zatrudnionych określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie sposobu ustalania przeciętnej liczby zatrudnionych w celu naliczania odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych (Dz. U. z 2009 r. nr 43, poz. 349), zwane dalej rozporządzeniem w sprawie ustalania przeciętnej liczby zatrudnionych.

Zasadniczo wysokość odpisu podstawowego na jednego zatrudnionego wynosi 37,5% przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej w roku poprzednim lub w drugim półroczu roku poprzedniego, jeżeli przeciętne wynagrodzenie z tego okresu stanowiło kwotę wyższą. W 2016 r., na podstawie art. 5e ustawy o ZFŚS, przez przeciętne wynagrodzenie miesięczne w gospodarce narodowej należy rozumieć przeciętne wynagrodzenie miesięczne w gospodarce narodowej w drugim półroczu 2010 r. ogłoszone przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Wysokość podstawowego odpisu na ZFŚS w 2016 r. na jednego pracownika zatrudnionego w normalnych warunkach pracy na pełnym etacie wynosi, więc: 1.093,93 zł (tj. $2.917,14 \text{ zł} \times 37,5\%$).

Należy zwrócić uwagę, że odpis podstawowy dla pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub prace o szczególnym charakterze oraz dla pracownika młodocianego ma inną wartość. W niektórych przypadkach ustawa o ZFŚS przewiduje również zwiększenie odpisu podstawowego.

W księgach rachunkowych odpisy na ZFŚS obciążają koszty działalności jednostki. Stanowi tak art. 6 ust. 1 ustawy o ZFŚS. Jest on ewidencjonowany po stronie Wn konta Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia lub konta w zespole 5. Drugostronnie, tj. po stronie Ma, odpis ten odnoszony jest na konto Fundusze specjalne – ZFŚS.

Rozliczenie kosztów w czasie

Z reguły kwoty odpisu na ZFŚS są na tyle istotne, że podlegają rozliczeniu w czasie w oparciu o art. 39 ust. 1 ustawy o rachunkowości. Całoroczny odpis księguje się wówczas na koncie Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów. Przyjmując takie rozwiązanie, łączny odpis na ZFŚS ustalony na 2016 r. można zaewidencjonować na koncie RMK czynne w styczniu a następnie rozliczać 1/12 jego wartości w koszty w okresie od stycznia do grudnia 2016 r. Na dzień bilansowy nie powinno figurować saldo z tego tytułu, gdyż kwotę odpisu na ZFŚS trzeba rozliczyć w ciągu roku kalendarzowego.

Sposób ewidencji kosztu odpisu na ZFŚS jest uzależniony od przyjętego w zasadach (polityce) rachunkowości jednostki rachunku kosztów działalności operacyjnej. Przykładowo, gdy

jednostka ujmuje koszty zarówno w zespole 4 i 5, ewidencja księgowa rocznego odpisu na ZFŚS może przebiegać zapisami:

1. Naliczenie odpisu na ZFŚS:
 - ▶ Wn Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia
 - ▶ Ma Fundusze specjalne – ZFŚS
2. Przeniesienie kosztów do rozliczenia w czasie:
 - ▶ Wn Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów
 - ▶ Ma Rozliczenie kosztów”.
3. Przeksięgowanie w koszty części odpisu dotyczącego danego miesiąca:
 - ▶ Wn odpowiednie konto zespołu 5, np. Koszty działalności podstawowej – produkcyjnej lub Koszty zarządu,
 - ▶ Ma Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów

Warto zaznaczyć, że można skorzystać również z uproszczonego sposobu ewidencjonowania kosztów rozliczanych w czasie, o ile nie ma to istotnie ujemnego wpływu na rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej jednostki oraz jej wynik finansowy. W takim przypadku koszty ujmowane są bezpośrednio na koncie Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów bez wstępnego księgowania ich na koncie kosztów wg rodzaju. Księgowania odpisu na ZFŚS w jednostce, która ujmuje koszty tylko w zespole 4, mogą wówczas przebiegać zapisem:

1. Naliczenie odpisu na ZFŚS:
 - ▶ Wn Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów
 - ▶ Ma Fundusze specjalne – ZFŚS
2. Odpisy w koszty dokonywane w ciągu roku:
 - ▶ Wn Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia
 - ▶ Ma Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów

Aby jednostka mogła zaliczyć odpis na ZFŚS (w całości lub części) do kosztów uzyskania przychodów, musi środki pieniężne stanowiące równowartość tych odpisów przekazać na wyodrębniony rachunek bankowy Funduszu. Wynika to z art. 23 ust. 1 pkt 7 lit. b) ustawy z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jedn.: Dz.U. z 2012 r., poz. 361 ze zm.), dalej: ustawa o PIT oraz art. 16 ust. 1 pkt 9 lit. b) ustawy z 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (tekst jedn.: Dz.U. z 2014 r., poz. 851 ze zm.), dalej: ustawa o CIT.

Jeśli wpłaty na rachunek ZFŚS nie zostaną dokonane w terminie wymaganym przepisami ustawy o ZFŚS, to jednostka nie traci prawa do zaliczenia odpisu do kosztów uzyskania przychodów. Będzie mogła go uwzględnić w kosztach podatkowych w momencie faktycznego przekazania środków na rachunek bankowy Funduszu.

Poza odpisem podstawowym środki ZFŚS mogą być zwiększone o:

- ▶ wpływy z opłat pobieranych od osób i jednostek organizacyjnych – korzystających z działalności socjalnej,
- ▶ darowizny oraz zapisy osób fizycznych i prawnych,
- ▶ odsetki od środków tego Funduszu,
- ▶ wpływy z oprocentowania pożyczek udzielonych na cele mieszkaniowe,
- ▶ wierzytelności likwidowanych zakładowych funduszy socjalnego i mieszkaniowego,
- ▶ przychody z tytułu sprzedaży, dzierżawy i likwidacji środków trwałych służących działalności socjalnej, w części nieprzeznaczonej na utrzymanie lub odtworzenie zakładowych obiektów socjalnych,
- ▶ przychody z tytułu sprzedaży i likwidacji zakładowych domów i lokali mieszkalnych w części nieprzeznaczonej na utrzymanie pozostałych zakładowych zasobów mieszkaniowych,
- ▶ inne środki określone w odrębnych przepisach.

Także tzw. zwiększone odpisy mogą być źródłem finansowania ZFŚS. Jak wskazał Dyrektor Izby Skarbowej w Bydgoszczy w interpretacji indywidualnej z 12 marca 2013 r., nr ITPB3/423-6/13/DK podwyższony odpis podatnika na ZFŚS stanowi dla niego koszt uzyskania przychodu pod warunkiem, że został on dokonany zgodnie z właściwymi przepisami regulującymi funkcjonowanie ZFŚS. Nie ulega wątpliwości, że warunek ten został w niniejszym przypadku spełniony, co tym samym oznacza, że wydatki mogą być w zakresie pracowników przejętych w trybie art. 231 Kodeksu pracy w całości zaliczone do jego kosztów podatkowych. Opinia taka zawarta została m.in. w treści interpretacji indywidualnej wydanej przez Dyrektora Izby Skarbowej w Katowicach z 5 stycznia 2011 r., nr IBPBI/2/423-1338/10/MS, w której czytamy: „W świetle powyższego, należy uznać, iż kwota dodatkowego odpisu na ZFŚS będzie stanowić dla spółki koszty uzyskania przychodów, pod warunkiem, że zwiększenie odpisu jest zgodne z przepisami ustawy o ZFŚS.”

Zakres finansowanych świadczeń

Zasady i warunki korzystania z usług i świadczeń finansowanych z Funduszu, w tym zasady udzielania i spłaty pożyczek na cele mieszkaniowe przez pracowników – współmałżonków zatrudnionych u pracodawcy ustala, z uwzględnieniem kryteriów socjalnych, pracodawca w regulaminie uzgodnionym z zakładowymi organizacjami związkowymi.

Pracodawca, którego pracownicy nie są zrzeszeni w związku zawodowym, regulamin uzgadnia z pracownikiem wybranym przez załogę do reprezentowania jej interesów (art. 8 ust. 2 ustawy o ZFŚS). Świadczenia socjalne mają charakter uznaniowy. Tę zasadę określa art. 8 ust. 1 tej ustawy, zgodnie z którym przyznanie ulgowych usług i świadczeń (a więc też pożyczek

mieszkaniowych) oraz wysokość dopłat z Funduszu uzależnia się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej. Uprawnienie do korzystania z Funduszu nie jest więc równoznaczne z gwarancją otrzymania świadczenia, o które ubiega się osoba zainteresowana. Pracodawcy najczęściej przeznaczają środki na spotkania kulturalno – oświatowe, integracyjne czy sportowe, dofinansowanie wypoczynku dzieci i pracowników oraz pomoc materialną. Coraz popularniejsze są tzw. świadczenia kafeteryjne, gdzie to pracownik samodzielnie decyduje o tym z jakich świadczeń w ramach tzw. koszyka skorzysta. Część „tortu” jest przeznaczana także na zapomogi i pożyczki mieszkaniowe i remontowe. Warto podkreślić, że każdy rodzaj świadczeń niesie za sobą konsekwencje podatkowe.

Wolna od podatku dochodowego jest natomiast wartość otrzymanych przez pracownika w związku z finansowaniem działalności socjalnej, o której mowa w przepisach o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, rzeczowych świadczeń oraz otrzymanych przez niego w tym zakresie świadczeń pieniężnych, sfinansowanych w całości ze środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych lub funduszy związków zawodowych, łącznie do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 380 zł. Rzeczowymi świadczeniami nie są bony, talony i inne znaki, uprawniające do ich wymiany na towary lub usługi (art. 21 ust. 1 pkt 67 ustawy o PIT).

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego

Z powodu niejednolitości stanowisk sądowych dotyczących kwestii „nieodpłatnego świadczenia”, zasadniczego znaczenia nabrał wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 8 lipca 2014 r., sygn. akt K 7/13 (Dz.U. z 2014 r., poz. 947), w którym trybunał dokonał ustaleń, jakie kryteria statuuja nieodpłatne świadczenie do zakwalifikowania go jako przychodu pracownika z tytułu stosunku pracy.

Trybunał Konstytucyjny definiując pojęcie „innych nieodpłatnych świadczeń” jako przychodu, w rozumieniu art. 12 ust. 1 i art. 11 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych wskazał, że za przychód pracownika mogą być uznane takie świadczenia, które:

1. zostały spełnione za zgodą pracownika (skorzystał z nich w pełni dobrowolnie),
2. zostały spełnione w jego interesie (a nie w interesie pracodawcy) i przyniosły mu korzyść w postaci powiększenia aktywów lub uniknięcia wydatku, który musiałby ponieść,
3. korzyść ta jest wymierna i przypisana indywidualnemu pracownikowi (nie jest dostępna w sposób ogólny dla wszystkich podmiotów).

W powołanym wyroku Trybunał zwrócił uwagę, że świadczenia w naturze i inne nieodpłatne świadczenia – w przeciwieństwie do pieniędzy i wartości pieniężnych – są traktowane jako przychód wyłącznie pod warunkiem, że są „otrzymane”, co ma wskazywać na bezwzględnie w odniesieniu do tego przychodu; wymagany realny charakter świadczenia. W odniesieniu do pieniędzy (wartości pieniężnych) owo skonkretyzowanie i przypisanie ich jako przychodu

będącego podstawą opodatkowania jest możliwe bez elementu realnego, tj. wydania sumy podatnikowi. Natomiast; w odniesieniu do innych nieodpłatnych świadczeń; bez elementu realnego w postaci otrzymania korzyści przez pracownika nie uzyskuje on przychodu. Tym bardziej, bez skonkretyzowanego i indywidualnie przypisanego świadczenia, brak podstaw do określenia jego wysokości.

Powyższe ma fundamentalne znaczenie dla niektórych rodzajów świadczeń finansowanych z ZFŚS, takich które mają powszechny charakter w zakładzie pracy.

Jak podkreślone zostało już w wielu interpretacjach indywidualnych (np. interpretacja Dyrektora Izby Skarbowej w Poznaniu z 4 lutego 2016 r., nr IPB1/4511-1-1504/15-2/TW, Dyrektora Izby Skarbowej w Katowicach z 18 grudnia 2015 r., nr IBPB-2-1/4511-456/15/BJ oraz Ministra Finansów zmieniająca interpretację indywidualną z 4 stycznia 2016 r., nr DD3.8222.2.335.2015.CRS) w przypadku organizowania imprez sportowo-rekreacyjnych, turniejów sportowych, integracyjnych czy kulturalno – oświatowych, na które zostaną zaproszeni pracownicy nie można mówić o przychodzie ze świadczenia nieodpłatnego. Imprezy takie organizowane przez pracodawcę, bez względu na źródło ich finansowania, nie spełniają kryterium wystąpienia po stronie pracownika przysporzenia majątkowego (korzyści), gdyż po stronie pracowników nie pojawi się korzyść w postaci zaoszczędzenia wydatku. Nie sposób bowiem zakładać, że gdyby nie impreza organizowana przez pracodawcę, pracownik wydałby pieniądze na uczestnictwo w takim przedsięwzięciu.

Przychód z imprezy mikołajkowej

Podatnik zorganizował imprezę mikołajkową. Dla dzieci zostały przygotowane napoje i posiłki, każde dziecko otrzymało identyczny, ściśle określony zestaw. Oprócz tego każde dziecko dostało paczkę ze słodyczami oraz zabawkę. Dla dzieci (i niekiedy dorosłych) organizowane były konkursy, w których uczestnicy otrzymają nagrody rzeczowe o wartości nieprzekraczającej kilkanaście złotych. Dzieciom zapewnione były też dodatkowe atrakcje, takie jak: dmuchane zjeżdżalnie, niekiedy wstęp na basen, wstęp na przedstawienie teatralne lub inne.

Jeśli w ramach jednego spotkania będą oferowane np. dzieciom świadczenia o zindywidualizowanym charakterze i świadczenia, których nie można skonkretyzować, to tylko te pierwsze będą podlegały PIT.

W przypadku, kiedy wartość otrzymanych przez pracownika świadczeń sfinansowanych z ZFŚS przekroczyła w roku podatkowym kwotę 380 zł, przychodem jest wartość tych świadczeń, z których dziecko (lub opiekun), na pewno skorzysta w trakcie zabawy. Będą to zestawy upominkowe czy zestawy z jedzeniem i napojami. Natomiast wartość pozostałych świadczeń, tj. organizacja imprezy, wynajem dmuchanych elementów, udział w zajęciach manualnych, nagrody i inne atrakcje, których wartość przypadająca na jednego uczestnika jest niemożliwa do ustalenia, nie stanowi przychodu.

Interpretacja indywidualna Dyrektora Izby Skarbowej w Warszawie z 3 grudnia 2015 r., nr IPPB4/4511-1165/15-2/MS2.

Udział w imprezie organizowanej przez pracodawcę nie oznacza uzyskania przychodu przez pracownika także z tego powodu, że brak jest podstaw, by świadczenie adresowane do pracowników – przypisać indywidualnym uczestnikom, jako ich wymierną korzyść.

Oznacza to, że koszt udziału pracowników w wyjazdach na narty, żagle, wędkowanie, w części sfinansowanej ze środków ZFŚS, nie generuje u pracowników przychodu w rozumieniu ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, co wyklucza możliwość zastosowania względem tego świadczenia zwolnienia przedmiotowego, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 67 ustawy o PIT.

Ważne orzeczenie

Warunkiem powstania przychodu w postaci świadczeń w naturze i innych nieodpłatnych świadczeń, zgodnie z art. 11 ust. 1 updof, jest ich otrzymanie i nie jest wystarczająca sama możliwość jego otrzymania wynikająca z udziału w spotkaniu integracyjnym. W przypadku imprez zbiorowych, jak choćby spotkań integracyjnych, nie jest możliwe ustalenie podstawy opodatkowania indywidualnych osób z tytułu udziału w nich, skoro nie da się ustalić czy i w jakim zakresie skorzystali oni z poszczególnych oferowanych przez organizatora świadczeń.

Wyrok NSA z 14 stycznia 2015 r., sygn. akt II FSK 2770/14.

Finansowanie zakupu paczek okolicznościowych

Jeśli pracodawca finansuje zakup takich paczek na zasadach określonych w ustawie z 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, wówczas ich wartość powinna być zróżnicowana w zależności od sytuacji materialnej, życiowej, rodzinnej itp. obdarowanej osoby. Natomiast w przypadku gdy wszyscy pracownicy otrzymują paczki o takiej samej wartości, to środki na ich zakup nie mogą pochodzić z ZFŚS, chyba że te osoby są w podobnej sytuacji.

Otrzymanie przez pracownika świadczenia w postaci paczki świątecznej skutkuje u niego powstaniem przychodu ze stosunku pracy na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Są to świadczenia, które można zindywidualizować i wskazać wymierną korzyść dla pracownika. Jednak nie od każdej otrzymanej paczki pracownik będzie musiał zapłacić PIT.

UWAGA

Jeżeli wartość świadczeń rzeczowych, w tym paczek świątecznych, oraz świadczeń pieniężnych pokrytych w całości ze środków ZFŚS lub z funduszy związków zawodowych nie przekroczyła u danego pracownika od początku roku kwoty 380 zł, to zgodnie z art. 21 ust. 1 pkt 67 ustawy o PIT wartości tych prezentów, pracodawca nie musi doliczać do przychodów pracownika podlegających opodatkowaniu.

Przekroczenie limitu 380 zł w ciągu roku spowoduje, że powstałą nadwyżkę pracodawca będzie musiał doliczyć do pozostałych przychodów ze stosunku pracy, osiągniętych przez pracownika w danym miesiącu i opodatkować PIT. Przy czym użyty w treści art. 21 ust. 1 pkt 67 ustawy o PIT zwrot „w całości” wskazuje, że aby omawiane świadczenie podlegało zwolnieniu od podatku, musi być całkowicie pokryte ze wskazanych w tym przepisie źródeł. Oznacza to, że jeśli zakład pracy zakup sfinansuje zakup paczek świątecznych częściowo ze środków ZFŚS, a w części ze środków obrotowych, to wartość tego świadczenia nie będzie korzystać ze zwolnienia, bez względu na jego wysokość. Wyłączenie to nie dotyczy jednak sytuacji, gdy część świadczenia została sfinansowana z funduszu socjalnego, a w pozostałym zakresie wydatki na zakup paczek zostały pokryte przez pracownika. Wówczas znajdzie zastosowanie ww. zwolnienie od PIT.

PRZYKŁAD

Przekazanie paczek

Firma przekazała swoim pracownikom paczki świąteczne z artykułami spożywczymi. Zakup paczek zastał sfinansowany ze środków ZFŚS, a ich wartość była uzależniona od sytuacji materialnej poszczególnych osób i wynosiła od 100 zł do 200 zł. Wartość paczki otrzymanej przez Antoniego Maćkowskiego wyniosła 130 zł. Ponieważ wspomniany pracownik już wcześniej, tj. w lutym br. otrzymał z funduszu socjalnego świadczenie w wysokości 260 zł, w jego przypadku trzeba będzie opodatkować nadwyżkę ponad ustawowy limit, w wysokości 10 zł (tj. 260 zł + 130 zł – 380 zł). Zwolniona z PIT z tytułu otrzymania wspomnianej paczki zostanie natomiast kwota 120 zł (tj. 130 zł – 10 zł).

Podkreślić należy, iż do przychodów pracownika ze stosunku pracy należy doliczyć również wartość świadczeń dotyczących jego rodziny, a więc także np. wartość paczek świątecznych ze słodyczami przekazanych z okazji świąt Wielkanocnych jego dzieciom. Jak bowiem podkreślały organy podatkowe, gdyby niełączący pracownika z pracodawcą stosunek pracy, to krewni tej osoby nie otrzymaliby od jej zakładu pracy żadnego wsparcia. Takie wnioski nasuwają się np. z interpretacji dyrektora Izby Skarbowej w Poznaniu z 28 lutego 2014 r., nr ILPB1/415-1334/13-2/AA.

Przychód pracownika w takich przypadkach należy ustalić na analogicznych zasadach, jakie obowiązywałyby, gdyby to świadczenie bezpośrednio otrzymał sam pracownik (a więc także z uwzględnieniem limitowanego zwolnienia wynikającego z art. 21 ust. 1 pkt 67 ustawy o PIT, w razie sfinansowania świadczenia z ZFŚS).

PRZYKŁAD***Prezenty na Dzień Dziecka***

Dziecko pracownika” otrzymało na Dzień Dziecka paczkę ze słodyczami o wartości 70 zł. Zakup paczki został sfinansowany ze środków ZFŚS. Ponieważ wartość świadczenia nie przekroczyła w rozpatrywanym przypadku kwoty 380 zł, pracownik zaś nie otrzymał wcześniej w br. żadnych innych świadczeń ze wspomnianego funduszu, spółka jako płatnik nie musi pobierać i odprowadzać z tego tytułu PIT.

Podstawą zapisów w księgach są dowody księgowe. W przypadku zakupu świadczeń oferowanych pracownikom np. paczek dla dzieci pracowników będą faktury.

PRZYKŁAD***Ujęcie w księgach zakupionych paczek***

W spółce ABC zostały zakupione paczki ze słodyczami i innymi artykułami żywnościowymi z okazji świąt. Wartość paczek brutto 8562 zł (w tym VAT 562 zł) została sfinansowana w całości ze środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

Nabycie paczek i ich wydanie pracownikom z uwzględnieniem kryterium socjalnego zostanie ujęte w księgach.

- 1. Faktura za paczki świąteczne:*
 - ▶ *Wn Rozliczenia zakupu 8562 zł,*
 - ▶ *Ma Rozrachunki z dostawcami 8562 zł.*
- 2. Wydanie paczek na podstawie listy, na której pracownicy potwierdzili odbiór*
 - ▶ *Wn ZFŚS 8562 zł,*
 - ▶ *Ma Rozliczenia zakupu 8562 zł*
- 3. Zapłata za fakturę z rachunku ZFŚS:*
 - ▶ *Wn Rozrachunki z dostawcami 8562 zł,*
 - ▶ *Ma Rachunek bankowy ZFŚS 8562 zł.*

Pracodawca jest jedynie administratorem środków ZFŚS, zatem nie ma prawa odliczyć VAT naliczonego zawartego w fakturze za paczki stąd też wydanie pracownikom jest w kwocie brutto.

PRZYKŁAD

Wyliczenie wynagrodzenia pracownika

Jednym z pracowników, który otrzymał paczkę o wartości brutto 183 zł jest Jan Nowak, który wcześniej już otrzymał świadczenia sfinansowane z ZFŚS w kwocie 300 zł, zatem ustalając jego wynagrodzenie należy zgodnie z art. 21 ust. 1 pkt 67 ustawy o PIT do podstawy opodatkowania doliczyć kwotę 103 zł. Wartość świadczeń sfinansowanych z ZFŚS nie stanowi podstawy do naliczenia składek ZUS.

Wyliczenie listy płac przy założeniu, że wynagrodzenie brutto Jana Nowaka wynosi 3900 zł, i jest on pracownikiem korzystającym z tzw. zamiejscowych kosztów uzyskania przychodów będzie się przedstawiało następująco:

1. Wynagrodzenie za miesiąc przekazania paczek: 3900 zł
2. Podstawa składek ZUS: 3900 zł
3. Składki na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i chorobowe: $(9,76\% + 1,5\% + 2,45\%) \# 3900 \text{ zł} = 13,71\% \# 3900 \text{ zł} = 534,69 \text{ zł}$
4. Składka zdrowotna: $9\% \cdot (3900 \text{ zł} - 534,69 \text{ zł}) = 302,88 \text{ zł}$
5. Składka na ubezpieczenie zdrowotne podlegająca odliczeniu: $(7,75\%) \# (3900 \text{ zł} - 534,69 \text{ zł}) = 260,81 \text{ zł}$
6. Podstawa zaliczki na podatek dochodowy: $3900 \text{ zł} + 103 \text{ zł} - 139,06 \text{ zł} - 534,69 \text{ zł} = 3329,25 \text{ zł}$ w zaokrągleniu 3329 zł
7. Podatek dochodowy: $18\% \# 3329 \text{ zł} = 599,22 \text{ zł}$
8. Podatek dochodowy: $599,22 \text{ zł} - 46,33 \text{ zł} - 260,81 \text{ zł} = 292,08$ w zaokrągleniu 292,00 zł
9. Do wypłaty: $3900 \text{ zł} - 534,69 \text{ zł} - 302,88 \text{ zł} - 292 \text{ zł} = 2770,43 \text{ zł}$

Księgowania powyższych kwot na liście płac będą następujące:

1. Naliczenie wynagrodzenia 3900 zł
 - ▶ Wn Wynagrodzenia 3900 zł
 - ▶ Ma Rozrachunki z pracownikami z tytułu wynagrodzeń 3900 zł
2. LP naliczenie składek na ubezpieczenia społeczne obciążające pracownika
 - ▶ Wn Rozrachunki z pracownikami z tytułu wynagrodzeń 534,69 zł
 - ▶ Ma Rozrachunki z ZUS 534,69 zł
3. LP naliczenie składki na ubezpieczenie zdrowotne
 - ▶ Wn Rozrachunki z pracownikami z tytułu wynagrodzeń 302,88 zł
 - ▶ Ma Rozrachunki z ZUS 302,88 zł
4. LP Naliczenie zaliczki na podatek dochodowy
 - ▶ Wn Rozrachunki z pracownikami z tytułu wynagrodzeń 292 zł
 - ▶ Ma Rozrachunki z US 292 zł
5. Wb Wypłata wynagrodzenia
 - ▶ Wn Rozrachunki z pracownikami z tytułu wynagrodzeń 2770,43 zł
 - ▶ Ma Rachunek bankowy 2770,43 zł

Bony towarowe bez zwolnienia

Inną niż paczki popularną formą gratyfikowania pracowników z okazji różnego rodzaju okazji są bony towarowe. Ich wartość będzie dla pracownika przychodem podlegającym opodatkowaniu bez względu na to, czy zostały sfinansowane ze środków obrotowych pracodawcy, czy też z ZFŚS – niezależnie od ich wartości.

Ustawodawca w art. 21 ust. 1 pkt 67 ustawy o PIT wyłączył bowiem z przewidzianego w tym przepisie zwolnienia bony (talony i inne znaki), uprawniające do ich wymiany na towary lub usługi.

Karty podarunkowe korzystne podatkowo

W celu optymalizacji świadczeń świątecznych warto rozważyć przekazanie pracownikom z ZFŚS, zamiast tradycyjnych bonów towarowych tzw. kart przedpłaconych („prepaid”). Na koncie takiej karty zgromadzone są środki pieniężne, nie należy jej traktować jako bonu, talonu czy innego znaku uprawniającego do jej wymiany na towary lub usługi, lecz jako kartę płatniczą zapewniającą bieżący dostęp do ww. środków. W konsekwencji przekazanie pracownikowi takiej karty powszechnie uważa się za świadczenie pieniężne objęte zwolnieniem na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 67 ustawy o PIT, pod warunkiem, że objęta nią kwota nie przekroczy 380 zł, a jej zakup (jak i późniejsze zasilenie) zostaną dokonane ze środków ZFŚS. Co istotne, takie stanowisko akceptowały również organy podatkowe, o czym świadczy np. treść interpretacji indywidualnych dyrektora Izby Skarbowej w Poznaniu z 4 czerwca 2013 r., nr ILPB2/415-219/13-2/WS, czy dyrektora Izby Skarbowej w Katowicach z 28 maja 2014 r., nr IBPBII/1/415-194/14/ASz.

Już Minister Finansów w piśmie z 5 stycznia 2010 r., stanowiącym odpowiedź na interpelację poselską nr 13008 stwierdził, iż „można (...) uznać, iż świadczenia w postaci karty przedpłaconej z wprowadzoną na nią wartością pieniężną mającą charakter pieniądza elektronicznego, a także karty przedpłacone jako rodzaj karty płatniczej (lub podobnego instrumentu po implementacji dyrektywy 2007/64/WE w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego – Payment Services Directive) – stanowią świadczenie pieniężne”.

Analogiczny pogląd został wyrażony również przez Dyrektora Izby Skarbowej w Bydgoszczy w interpretacji indywidualnej z 1 marca 2012 r., nr ITPB2/415-1090/11/MM, zgodnie z którą otrzymanie przez pracowników świadczenia w postaci karty przedpłaconej zasilanej środkami pochodzącymi z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w związku z finansowaniem działalności socjalnej (o której mowa w przepisach o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych) korzystać będzie ze zwolnienia, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 67 powołanej ustawy o PIT, do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym 380 zł.

Zwolnienie kwot z karty podarunkowej

Punkty zgromadzone na karcie mają określoną wartość pieniężną, w szczególności punktami można zapłacić za zakupy u wybranych partnerów programu PAYBACK. W związku z powyższym punkty na potrzeby rozliczenia stanowią niejako substytut pieniądza, mają określoną wartość. Jest to jednocześnie główna funkcja karty PAYBACK. Płacąc za pośrednictwem karty PAYBACK nie ma – tak jak w przypadku bonu czy talonu – obowiązku dokonania zakupu za określoną kwotę. A zatem karta PAYBACK nie jest bonem, talonem, a raczej kartą podarunkową. Należy stwierdzić, że ww. świadczenia rzeczowe, a więc karty z doładowanymi punktami PAYBACK, które spółka zmierza przekazać swoim pracownikom, sfinansowane w całości ze środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych korzystają ze zwolnienia wynikającego z treści art. 21 ust. 1 pkt 67 ustawy o PIT do wysokości limitu określonego w tym artykule.

Interpretacja indywidualna Dyrektora Izby Skarbowej w Warszawie z 19 października 2015 r., nr IPPB4/4511-968/15-2/IM.

Podstawą zapisów w księgach są dowody księgowe. W przypadku zakupu świadczeń oferowanych pracownikom np. paczek dla dzieci pracowników będą faktury. Zakup bonów towarowych z kolei będzie udokumentowany notą księgową. Szczegółowe jednak ujęcie w księgach uzależnione jest od źródła finansowania świadczeń społecznych. Inaczej będą przebiegały księgowania jeśli pracodawca finansuje je ze środków obrotowych, inaczej gdy z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

W przypadku gdy bony na święta finansowane są z ZFŚS, w księgach rachunkowych należy ująć to zapisami:

1. Zakup bonów:
 - ▶ Wn Rozliczenie zakupu,
 - ▶ Ma Pozostałe rozrachunki.
2. Zapłata za bony z rachunku ZFŚS:
 - ▶ Wn Pozostałe rozrachunki,
 - ▶ Ma Rachunek bankowy ZFŚS.
3. Wydanie bonów pracownikom:
 - ▶ Wn ZFŚS,
 - ▶ Ma Rozliczenie zakupu.

Zwrot części wydatków na wypoczynek

Regulamin ZFŚS może przewidywać zwrot pracownikom części wydatków poniesionych na zorganizowanie przez nich wypoczynku, np. wczasów.

Jeżeli świadczenie pieniężne w postaci dofinansowania do wczasów zorganizowanych przez pracownika we własnym zakresie (łącznie z pozostałymi świadczeniami pieniężnymi

i rzeczowymi) przekracza kwotę wolną od opodatkowania (tj. 380 zł w roku), kwotę do wypłaty zmniejsza zaliczka na podatek dochodowy od osób fizycznych.

Jeśli pracodawca zdecyduje się na sfinansowanie wyjazdu, wypoczynku pracowników ze środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, to księgowania będą polegały na pokazaniu wykorzystania funduszu i zasobów w pieniężnych funduszu. Przyznana uprawnionej osobie kwota tego dofinansowania zmniejsza środki ZFŚS.

- ▶ Wn Fundusze specjalne – ZFŚS
- ▶ Ma Pozostałe rozrachunki z pracownikami

Nie ma żadnej różnicy dla uczestnika wycieczki, kto jest jej organizatorem. Otrzymuje on bowiem taki sam pakiet usług (noclegi, wynajem autokaru, wyżywienie, obsługę przewodnika, wstępy do obiektów kulturalnych) w całości stanowiących wycieczkę. Jeżeli więc zakup wycieczki w biurze podróży ze środków funduszu socjalnego jest zwolnione z opodatkowania do kwoty 380 zł w skali roku (interpretacja indywidualna Dyrektora Izby Skarbowej w Katowicach z 7 czerwca 2013 r., nr IBPBII/1/415-284/13/HK), to tym samym regulacjom podlegać będzie zakup usług turystycznych bezpośrednio u usługodawców turystycznych za pośrednictwem zakładu pracy będącym administratorem zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

Ważne

Dopłaty z ZFŚS wypłacone osobom uprawnionym do korzystania z tego funduszu są zwolnione ze składek na ubezpieczenia społeczne. Przy czym zwolnienie to nie jest uzależnione od spełnienia żadnych dodatkowych warunków. Analogiczne zasady stosuje się do składek na ubezpieczenie zdrowotne.

Oto najważniejsze zapisy:

1. Operacje związane z księgowym ujęciem nabycia usługi turystycznej – Faktura VAT marża
 - ▶ Wn Rozliczenie zakupu
 - ▶ Ma Rozrachunki z dostawcami
2. Rozliczenie poniesionych kosztów w przypadku finansowania wyjazdu z ZFŚS
 - ▶ Wn Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych
 - ▶ Ma Rozliczenie zakupu
3. Wb zapłata za fakturę dostawcy
 - ▶ Wn Rozrachunki z dostawcami
 - ▶ Ma Rachunek ZFŚS

Nie ma przeszkód, aby z ZFŚS dofinansować koszty wczasów organizowanych we własnym zakresie określanych potocznie „wczasami pod gruszą”. Trzeba jednak podkreślić, że to, czy w danym zakładzie pracy pracownicy i inne osoby uprawnione będą mogły skorzystać z tego rodzaju dofinansowania, zależy od postanowień regulaminu ZFŚS.

PRZYKŁAD

Księgowanie wyjazdu pracowników

Pracodawca sfinansował z ZFŚS wyjazd wypoczynkowy na majówkę. Koszt transportu, noclegu i imprezę towarzyszących wyniósł 25 600 zł. W przypadku zakupów finansowanych z ZFŚS nie ma prawa do odliczenia VAT naliczonego.

- 1. Operacje związane z księgowym ujęciem nabycia usługi turystycznej – Faktura 25 600 zł*
 - ▶ *Wn Rozliczenie zakupu 25 600 zł*
 - ▶ *Ma Rozrachunki z dostawcami 25 600 zł*
- 2. Rozliczenie poniesionych kosztów w przypadku finansowania wyjazdu z ZFŚS*
 - ▶ *Wn Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych 25 600 zł*
 - ▶ *Ma Rozliczenie zakupu 25 600 zł*
- 3. Wb zapłata za fakturę dostawcy*
 - ▶ *Wn Rozrachunki z dostawcami 25 600 zł*
 - ▶ *Ma Rachunek ZFŚS 25 600 zł.*

Dofinansowanie wypoczynku dzieciom

Atrakcyjną z punktu widzenia pracownika formą wsparcia z ZFŚS jest otrzymanie dofinansowania do wypoczynku dziecka. Na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 78 ustawy o PIT, wolne od podatku dochodowego są dopłaty do wypoczynku zorganizowanego przez podmioty prowadzące działalność w tym zakresie, w formie wczasów, kolonii, obozów i zimowisk, w tym również połączonego z nauką, pobytu na leczeniu sanatoryjnym, w placówkach leczniczo-sanatoryjnych, rehabilitacyjno-szkoleniowych i leczniczo-opiekuńczych, oraz przejazdów związanych z tym wypoczynkiem i pobytem na leczeniu – dzieci i młodzieży do lat 18:

- ▶ z funduszu socjalnego, zakładowego funduszu świadczeń socjalnych oraz zgodnie z odrębnymi przepisami wydanymi przez właściwego ministra niezależnie od ich wysokości,
- ▶ z innych źródeł – do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 760 zł.

W świetle powyższego należy stwierdzić, że dopłaty do wypoczynku są zwolnione z podatku dochodowego, jeżeli spełnione są łącznie następujące warunki:

- ▶ wypoczynek ma mieć formę zorganizowaną – gdzie przez „formę zorganizowaną” należy rozumieć, że cały wypoczynek został zaplanowany i zorganizowany przez podmiot trzeci – organizatora wypoczynku za opłatą zapewniającą dojazdy, noclegi, całodienne wyżywienie, a niekiedy także rozrywki sportowe i kulturalne,
- ▶ organizatorem wypoczynku ma być podmiot prowadzący działalność w tym zakresie,
- ▶ forma wypoczynku nie może odbiegać swoim charakterem od wymienionych form wypoczynku, takich jak wczasy, kolonie, obozy lub zimowiska, przy czym może to być również wypoczynek połączony z nauką pobyt na leczeniu sanatoryjnym, w placówkach leczniczo-sanatoryjnych, rehabilitacyjno-szkoleniowych, leczniczo-opiekuńczych – jest to katalog zamknięty, tak więc wskazano, że żadna inna forma wypoczynku nie podlega zwolnieniu zgodnie z art. 21 pkt 78 updof, a tym samym do zorganizowanych form wypoczynku nie można zaliczyć takich form, jak: wczasy „pod gruszą”, pobyt u rodziny oraz wypoczynek organizowany „na własną rękę” przez rodziców (pracowników) i związany z tym pobyt dzieci w hotelach, pensjonatach, domach wczasowych, czy wynajmowanych pokojach, gospodarstwach agroturystycznych, prywatnych kwaterach,
- ▶ dopłata dotyczyć ma dzieci i młodzieży uczestniczących w wypoczynku, które nie ukończyły 18 roku życia – bez względu na podleganie obowiązkowi szkolnemu.

Organizatorzy wypoczynku dla dzieci i młodzieży

Zasadnicze znaczenie ma formalno-prawne umocowanie danego podmiotu do wykonywania czynności związanych z organizowaniem wypoczynku, określone w dokumentach stanowiących podstawę funkcjonowania danego podmiotu. Istotne jest przy tym, czy podmiot świadczący tego typu usługi wypoczynkowe czyni to zgodnie ze specjalnymi regulacjami dotyczącymi organizowania wypoczynku dla dzieci i młodzieży.

W świetle powyższego należy zauważyć, że stosownie do § 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 21 stycznia 1997 r. w sprawie warunków jakie muszą spełniać organizatorzy wypoczynku dla dzieci i młodzieży szkolnej, a także zasad jego organizowania i nadzorowania (Dz.U. nr 12, poz. 67 ze zm.), organizatorami wypoczynku mogą być szkoły i placówki, osoby prawne i fizyczne, a także jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej. Do podmiotów prowadzących działalność w zakresie wypoczynku zaliczyć można zarówno te podmioty, które świadczą usługi wypoczynkowe w ramach prowadzonej działalności gospodarczej np.: biura turystyczne, biura podróży jak również i te, które zajmują się statutowo tego rodzaju działalnością, m.in. szkoły i placówki, kościoły, stowarzyszenia, organizacje charytatywne, fundacje, których działalnością statutową może być organizowanie wypoczynku zorganizowanego.

Natomiast wymienione przez ustawodawcę w przepisie art. 21 ust. 1 pkt 78 ustawy o PIT formy wypoczynku w postaci wczasów, kolonii, obozów czy zimowisk mają na celu uwypuklenie

warunku uczestniczenia w formach wypoczynku zorganizowanego przez uprawnione podmioty na zasadach określonych w rozporządzeniu w sprawie warunków jakie muszą spełniać organizatorzy wypoczynku dla dzieci i młodzieży szkolnej, a także zasad jego organizowania i nadzorowania. Intencją ustawodawcy jest bowiem wyłączenie z zakresu przedmiotowego zwolnienia dopłat do niezorganizowanych form wypoczynku, takich na przykład jak wczasy potocznie nazywane „pod gruszą”.

Oznacza to, że nie ma przeszkód, aby z ZFŚS dofinansować i nie opodatkowywać u pracownika wypoczynku dziecka do lat 18 ze środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, zorganizowanego w formie wczasów przez podmiot uprawniony (por. Dyrektor Izby Skarbowej w Warszawie w interpretacji indywidualnej z 18 grudnia 2015 r., nr IPPB4/4511-1143/15-4/AK). Z kolei Dyrektor Izby Skarbowej w Katowicach w interpretacji indywidualnej z 3 listopada 2015 r., nr IBPB-2-2/4511-512/15/HS wskazał, że „dopłata do takiego wypoczynku dziecka (łącznie z rodzicami lub bez nich), który został zorganizowany przez podmiot uprawniony do organizacji wypoczynku dla dzieci i młodzieży korzysta ze zwolnienia od podatku dochodowego, określonego w art. 21 ust. 1 pkt 78 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych”.

Wystawienie faktury

Wystarczające jest, jeżeli faktury zostaną wystawione na pracownika z adnotacją, że w wypoczynku uczestniczyło dziecko (imię i nazwisko dziecka pracownika) przez podmiot organizujący wypoczynek dzieci i młodzieży do lat 18 – taki dokument będzie uprawniał do zastosowania zwolnienia z PIT.

Interpretacja indywidualna Dyrektora Izby Skarbowej w Katowicach z 28 października 2015 r., nr IBPB-2-2/4511-516/15/HS.

Inne świadczenia rzeczowe i pieniężne

Organy podatkowe uznają bilety do kina, teatru oraz karnety na basen za świadczenia rzeczowe. Otrzymanie takich świadczeń może korzystać ze zwolnienia podatkowego w myśl art. 21 ust. 1 pkt 67 ustawy o PIT. Zwolniona od podatku na podstawie powołanego przepisu jest wartość świadczeń otrzymywanych przez pracownika, jeżeli spełnione zostaną łącznie następujące przesłanki:

- ▶ świadczenia mają związek z finansowaniem działalności socjalnej,
- ▶ świadczenia mają charakter świadczenia rzeczowego bądź pieniężnego,
- ▶ są w całości sfinansowane ze środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych lub funduszy związków zawodowych,
- ▶ ich wysokość nie przekracza w roku podatkowym kwoty 380 zł.

Należy podkreślić, że użyte w tym przepisie sformułowanie „sfinansowane w całości z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych lub funduszy związków zawodowych” oznacza,

że pracodawca bądź związki zawodowe są ze swej strony zobligowane do finansowania lub współfinansowania świadczeń na rzecz pracownika wyłącznie z wymienionych w tym przepisie funduszy. Przepis ten zatem określa źródło finansowania świadczeń rzeczowych, uznając że dla zastosowania zwolnienia od podatku konieczne jest, aby pracodawca nie sfinansował tych świadczeń z innych źródeł niż zakładowy fundusz świadczeń socjalnych. Ustawodawca nie odnosi się natomiast do wielkości udziału w finansowaniu świadczeń rzeczowych, tj. możliwe jest zarówno pokrycie przez zakład pracy 100% wartości świadczeń, bądź częściowe jego sfinansowanie z wymienionych w przepisie źródeł.

Znajduje to potwierdzenie w interpretacjach wydawanych w oparciu o poprzednie brzmienie art. 21 ust. 1 pkt 67 ustawy o PIT. Za takim rozumieniem przepisów opowiedział się w interpretacjach indywidualnych m.in. Dyrektor Izby Skarbowej w Poznaniu z 17 marca 2008 r., nr ILPB1/415-267/07-3/AMN, 27 kwietnia 2009 r., nr ILPB1/415-184/09-2/AMN i 17 listopada 2009 r., nr ILPB1/415 – 964/09-2/AMN oraz Dyrektor Izby Skarbowej w Warszawie z 2 października 2009 r., nr IPPB4/415-485/09-2/MP.

Dofinansowanie do opieki nad dziećmi

Najmłodszym rodzajem świadczeń oferowanych pracownikom są świadczenia związane z opieką nad małymi dziećmi w zakresie opieki nad dziećmi w żłobkach, klubach dziecięcych, sprawowanej przez dziennego opiekuna lub nianię, w przedszkolach oraz innych formach wychowania przedszkolnego.

Zgodnie z art. 21 ust. 1 pkt 67a ustawy o PIT, wolne od podatku dochodowego są świadczenia otrzymane z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, związane z pobytem dzieci osób uprawnionych do tych świadczeń w żłobkach lub klubach dziecięcych. Nie ma znaczenia kwota dofinansowania ani sposób tj. czy jest to dofinansowanie do zakładowego żłobka czy przedszkola czy też zakup zewnętrznej usługi.

Trzeba jednak pamiętać, że wysokość udzielonego dofinansowania powinna być uzależniona od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z ZFŚS.

Pożyczki przyznane przez pracodawcę

Działalność socjalna polega też m.in. na udzielaniu pomocy materialnej w formie zwrotnej lub bezzwrotnej pomocy na cele mieszkaniowe na warunkach określonych umową. Wynika to z art. 2 ust. 1 ustawy o ZFŚS. Ustawa ta nie zawiera jednak żadnych przepisów nakładających na pracodawcę obowiązek oprocentowania pożyczek udzielanych pracownikom, jak również nie określa wysokości takiego oprocentowania. Kwota udzielonej pożyczki nie zmniejsza stanu funduszu, którego ewidencję prowadzi się na koncie „Fundusze specjalne – ZFŚS”.

Na podstawie wyciągu bankowego dokumentującego przelew środków z rachunku bankowego ZFŚS na rachunek bankowy pracownika, w księgach rachunkowych dokonuje się następującego zapisu:

- ▶ Wn Pozostałe rozrachunki z pracownikami
- ▶ Ma Rachunek bankowy ZFŚS

Wpływy z oprocentowania tych pożyczek zwiększają środki ZFŚS (art. 7 ust. 1 pkt 5 ustawy o zfśś). Zasad ich naliczania nie reguluje ustawa o ZFŚS. Ta kwestia powinna zostać określona w regulaminie, o którym mowa w art. 8 ust. 2 ustawy o zfśś. Należną kwotę odsetek ujmuje się w księgach rachunkowych zapisem:

- ▶ Wn Pozostałe rozrachunki z pracownikami
- ▶ Ma Fundusze specjalne – ZFŚS

Gdy spłata każdej raty pożyczki przekazywana jest przez pracownika bezpośrednio na rachunek bankowy ZFŚS, zwiększa ona od razu stan środków pieniężnych znajdujących się na tym rachunku. Wówczas ujmuje się ją zapisem:

- ▶ Wn Rachunek bankowy ZFŚS
- ▶ Ma Pozostałe rozrachunki z pracownikami

Udzielanie pożyczek pracownikom

Udzielanie nieoprocentowanych pożyczek z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych – ze względu na ich zwrotny charakter, a w związku z tym brak przysporzenia majątkowego – nie powoduje u pracowników powstania przychodu ze stosunku pracy, o którym mowa w art. 12 ust. 1 ustawy o PIT, w konsekwencji nie ciąży na pracodawcy określone w art. 31 tej ustawy obowiązki płatnika. Na płatniku nie ciąży też obowiązek ustalenia wartości oprocentowania na podstawie ceny rynkowej usług polegających na pożyczaniu pieniędzy i pobierania od tak ustalonej kwoty podatku dochodowego od osób fizycznych od pracownika, któremu udzielono takiej pożyczki.

Interpretacja indywidualna Dyrektora Izby Skarbowej w Bydgoszczy z 12 czerwca 2013 r., nr ITPB2/415-300a/13/MK.

Działalność socjalna w formie zapomogi

Ustawowa definicja działalności socjalnej nie wymienia wprost udzielania zapomóg jako jednej z form takiej działalności. Przewiduje jednak możliwość przyznania osobom uprawnionym (a więc nie tylko pracownikom) rzeczowej lub materialnej pomocy finansowej. Potocznie pomoc tę, w postaci finansowej, nazywa się zapomogą. Ustawa o ZFŚS nie wskazuje okoliczności, w jakich może ona zostać przyznana. Na gruncie prawa pracy (a ściślej ustawy o ZFŚS) nie ma więc katalogu zdarzeń losowych czy rodzinnych uprawniających do tego rodzaju pomocy.

Na ogół wypłata zapomogi motywowana jest trudną sytuacją materialną osoby uprawnionej, połączoną z ciężkimi przypadkami losowymi lub rodzinnymi.

Na gruncie ustawy o ZFŚS nie jest jednak wykluczone przyznanie zapomogi wyłącznie z powodu trudnej sytuacji materialnej uprawnionego (np. na wyprawkę szkolną dla dziecka osoby o niskich dochodach).

Ważne jest przy tym, aby pracodawca zachował podstawową zasadę przyznawania świadczeń socjalnych ze środków Funduszu, określoną w tzw. kryterium socjalnym. Wymaga ona każdorazowo uwzględnienia sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej. Wyklucza to przykładowo udzielenie wszystkim uprawnionym do świadczeń z Funduszu lub ich określonej grupie (np. wszystkim pracownikom bądź emerytom – byłym pracownikom zakładu) zapomogi pieniężnej w tej samej wysokości.

§ Podstawa prawna:

- art. 2 pkt 1 ustawy z 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (tekst jedn.: Dz.U. z 2015 r., poz. 111 ze zm.),
- art. 12 ust. 1, art. 21 ust. 1 pkt 38, pkt 67, pkt 67a i pkt 78, art. 22 ust. 1, art. 23 ust. 1 pkt 42, art. 30 ust. 1 pkt 4, art. 41 ust. 7 pkt 2 ustawy z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jedn.: Dz.U. z 2012 r., poz. 361 ze zm.),
- art. 15 ust. 1, art. 16 ust. 1 pkt 9 lit. b) i pkt 45 ustawy z 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (tekst jedn.: Dz.U. z 2014 r., poz. 851 ze zm.).

dr Katarzyna Trzpiola

specjalista ds. finansów i rachunkowości

Wydział Zarządzania UW

AKTUALNOŚCI KSIĘGOWE

NOWOŚĆ NA POLSKIM RYNKU

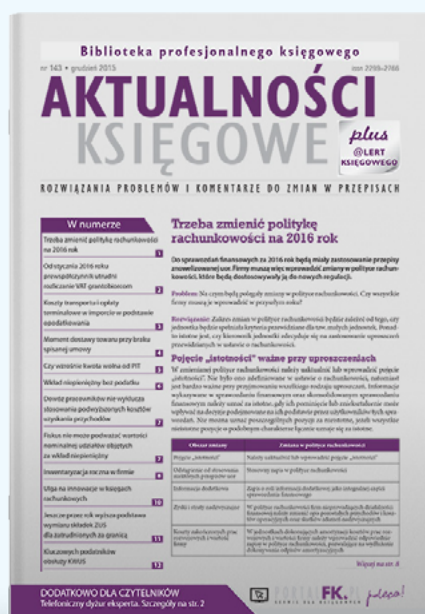
Unikalna forma i jakość
prezentowanych porad!

Publikacja pełna jest przejrzystych instrukcji, przykładów i praktycznych porad. Dzięki temu wszystkie wskazówki do wykonywania swojej pracy dostajesz widoczne jak na dłoni, proste i gotowe do zastosowania w praktyce.

Każde zagadnienie jest omawiane na przykładzie – przekonaj się, że nawet najbardziej skomplikowane przepisy mogą być proste w zastosowaniu!

ZAMÓW ZA DARMO NA PRÓBĘ PUBLIKACJĘ „AKTUALNOŚCI KSIĘGOWE”

W KAŻDYM NUMERZE:

- Kompleksowe omówienie zagadnień krok po kroku
- Porady ekspertów-praktyków, zaprezentowane na przykładach
- Komentarze ekspertów do orzecznictwa i interpretacji organów podatkowych
- Przykłady księgowania
- Informacje o zmianach w przepisach
- Wyjaśnienia zagadnień, które budzą wątpliwości w praktyce.

**ABY OTRZYMAĆ NAJNOWSZY NUMER PUBLIKACJI
„AKTUALNOŚCI KSIĘGOWE” KLIKNIJ I WYPEŁNIJ
FORMULARZ NA DOLE STRONY**

Więcej ebooków
o tematyce finansowo-księgowej:
www.fabrykawiedzy.com

1DK0003

ISBN 978-83-269-4994-4